Regelrådet

Beslutsdatum 2026-10-15
Vårt diarienummer RR 2026-201
Ert diarienummer KN2026/01568

Regelrådets uppgift är att granska och yttra sig över kvaliteten på konsekvensutredningar till författningsförslag som kan få effekter av betydelse för företag.

Klimat- och näringslivsdepartementet

Yttrande över Europeiska kommissionens förslag till revidering av EU:s utsläppshandelssystem, ETS

Regelrådet har i uppgift att bistå regelgivare, om dessa begär det, med att granska konsekvensutredningar till förslag från Europeiska unionen som bedöms få stor påverkan för företag i Sverige och lämna råd om vad en svensk konsekvensutredning bör innehålla. Regelrådet har granskat EU-kommissionens konsekvensutredning, SWD (2026) 616 final, Regeringskansliets faktapromemoria 2025/26:111 samt författningsförslaget, COM (2026) 616 final.

Kommissionens motivering och innehåll i förslaget

Det anges att översynen som genomförts visar att det finns en risk att det befintliga utsläppshandelssystemet inte är tillräckligt effektivt för att uppnå EU:s mål att minska nettoutsläppen av växthusgaser med 90 procent fram till 2040 jämfört med 1990 års nivåer, eller uppnå klimatneutralitet till 2050, samt att det inte uppfyller EU:s skäliga andel av internationella utsläpp. Det anges att klimatförändringarna blir alltmer påtagliga, och extrema väderhändelser i Europa blir allt vanligare och allvarligare. Samtidigt har Rysslands anfallskrig mot Ukraina och konflikten i Mellanöstern inneburit att EU återigen drabbats av stigande energipriser, vilket skadar den europeiska industrins konkurrenskraft. För att möta dessa utmaningar måste EU investera i inhemsk och ren energi och fortsätta avkarboniseringen för att minska sina beroenden och stärka industrins konkurrenskraft.

Innevarande förslag omfattar bland annat en långsammare minskning av utsläppstaket, vilket innebär att utsläppsrätter utfärdas även efter 2040. Den linjära reduktionsfaktorn föreslås sänkas från dagens nivå på 4,4 procent till 3,7 procent för perioden 2031–2035 och till 1,7 procent för 2036–2040. Det föreslås att utfasningen av fri tilldelning för sektorer som omfattas av CBAM ska bromsas. Marknadsstabilitetsreserven föreslås reformeras för att bättre kunna hantera situationer med brist på utsläppsrätter. Permanenta inhemska kolupptag föreslås integreras i utsläppshandelssystemet, vilket anges skapa ytterligare utsläppsutrymme för de sektorer där det är svårast att minska utsläppen. Det ekonomiska stödet till innovation och investeringar i mogen avkarboniseringsteknik föreslås öka så att en större andel av intäkterna från utsläppshandelssystemet ska återgå till företagen. Tillämpningsområdet utökas till att inkludera fler verksamheter inom luft- och sjöfart samt kommunalt avfall. Det föreslås vidare en rad förenklingsåtgärder för övervakning, rapportering och verifiering.

Konsekvenser för företag

I kommissionens konsekvensutredning förekommer relativt utförliga beskrivningar och resonemang om kostnader och nyttor för berörda företag, branscher och sektorer som de olika föreslagna åtgärderna förväntas medföra. I några fall finns även kvantifierade uppskattningar. Kommissionen anger i den sammanfattande konsekvensutredningen att det är svårt att kvantifiera de totala kostnaderna och nyttorna, bland annat för att viktiga detaljer kommer att utarbetas närmare i delegerade akter och genomförandeakter.

Regelrådets bedömning

Konsekvensutredningen är mycket omfattande, nästan 1 000 sidor, och omfattar förslag till ändringar i tre olika rättsakter, inte enbart den som nu remitterats. Även om det förekommer beskrivningar av förväntade effekter för olika företag är det svårt att få en god helhetsbild av de föreslagna bestämmelserna, inte minst för svenska företag. Av departementets faktapromemoria framgår att regeringen kommer att eftersträva att ändringar i regelverket inte ska missgynna svenska företag som gått före i klimatomställningen. Faktapromemorian är också föredömligt tydlig och transparent i motiveringarna kring preliminära ståndpunkter.

Mot bakgrund av de omfattande förändringar som föreslås och avsaknaden av landspecifika analyser i kommissionens konsekvensutredning rekommenderar Regelrådet att det genomförs en nationell, kompletterande konsekvensutredning som kan uppdateras under förhandlingarnas gång. En sådan utredning bör bedöma rimligheten i kommissionens modeller och slutsatser och anpassa dem till svenska förhållanden. Den nationella konsekvensutredningen bör innehålla information om antal företag inom olika berörda branscher och en beskrivning av förväntade effekter för olika scenarier. Om det bedöms att kommissionens konsekvensutredning är bristfällig i någon central del bör en kompletterande analys av kommissionen efterfrågas.

Regelrådet behandlade ärendet vid sammanträde den 15 oktober 2026.

I beslutet deltog Anna-Lena Bohm, ordförande, Helena Fond, Roland Sigbladh, Lars Silver och Mats Wiberg.

Ärendet föredrogs av Anna Stattin.

Anna-Lena Bohm
Ordförande

Anna Stattin
Föredragande

Postadress
Box 4044, 102 61 Stockholm

Webbplats
www.regelradet.se

E-post
regelradet@regelradet.se